

VĮ ANYKŠČIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO AKTUALIZUOTA SANTRAUKA

Vidinės miškotvarkos projektas – tai miškų ūkio veiklos planas, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo, miško žemių tvarkymo darbai ir rengiamas visoms miško valdoms ar jų grupėms. Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Anykščių miškų urėdijai patikėjimo teise valdomiems valstybinės reikšmės miškams. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami urėdijos miškai 2009–2018 metais. Projektas parengtas naudojant 2008 m. valstybinės miškų inventorizacijos duomenis.

Miško išteklių inventorizacija (sklypinė miškotvarka), kurios tikslas – įvertinti miško valdos išteklius pagal kiekybinius ir kokybinius rodiklius, atlikta visų nuosavybės formų miškuose, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (2006), remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2008-06-30 užsakymu SBMŪRP-8-2-VP, naudojant 2006 m. aerofotografavimo medžiagą (ortofoto planus) ir 2008 m. gamybos spalvotas spektrines aerofotonuotraukas.

Inventorizacijos metu nustatytos sklypų ribos, nustatytu tikslumu aprašyti (inventorizuoti) visi taksaciniai sklypai pagal augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius, duomenų bazių reikalavimus. Privačiuose miškuose inventorizacija vykdyta taksaciniais sklypais, neskaidant jų valdų ribomis.

Urėdijos veiklos teritorijoje pagal nuosavybės formas iš bendro 55667 ha miškų ploto: valstybinės reikšmės – 17800 ha (32 proc.), privačių – 28310 ha (51 proc.), nuosavybės teisių atkūrimui skirtų – 9557 ha (17 proc.) miškų.

Parengti duomenys apie urėdijos (valdos) miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę, erdvinę, amžiaus ir rūšinę struktūrą, miško įrenginius ir techninį aprūpinimą, saugomas teritorijas, Raudonosios knygos objektų (lizdavičių, gyvūnų, augalų) radvietes, kertines miško buveines, vykdytas ūkines priemones.

Miškotvarkos projekto turinį valstybinei valdai sudaro: aiškinamasis raštas, taksoraštis (visų inventorizuotų miško sklypų aprašymai), suvestiniai miškų inventorizacijos duomenys, miško ūkinių priemonių projektavimo žiniaraščiai ir kartografinė medžiaga – miškų žemėlapiai (M 1: 10 000), medynų ir kiti tematiniai planai (M 1: 20 000), apžvalginiai žemėlapiai (M 1: 50 000). Taksoraščiai ir kartografinė medžiaga paruošta visų nuosavybės formų miškams, kuriuose atlikta valstybinė miškų inventorizacija. Visa parengta miškotvarkos medžiaga yra urėdijoje ir girininkijose. Privačių miškų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, inventorizacijos suvestiniai duomenys yra Aplinkos ministerijos Miškų departamente, Aplinkos apsaugos inspekcijoje ir Valstybinėje miškotvarkos tarnyboje. Privačioms miško valdoms miškotvarkos projektai rengiami pagal savininkų užsakymus.

Visa urėdijos teritorija suskirstyta į šešias girininkijas: Mikierių, Svėdasų, Troškūnų, Pavarių, Mickūnų ir Kavarsko. Vidutinis girininkijos plotas – 9278 ha (2967 ha – valstybinės reikšmės miškų). Miškų urėdijoje – 9 eiguvos. Vidutinis eiguvos plotas (valstybinės reikšmės miškuose) – 1978 ha. Vidutinis kvartalo plotas – 42,9 ha (valstybinės reikšmės miškų – 28,0 ha), vidutinis taksacinio sklypo plotas – 1,4 ha (valstybinės reikšmės miškuose – 1,7 ha). Urėdijos miškai yra išsidėstę vien Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje. Urėdijos teritorijos miškingumas – 31,6 proc.

Saugomos teritorijos ir miškai su apribotu ūkiniu režimu miškų urėdijos veiklos teritorijoje, įvertinus persidengimą, užima 22597 ha (miško žemė) arba 40,5 proc. bendro viso miško žemės ploto, iš jo: valstybiniai draustiniai – 1570 ha arba 2,8 proc., Anykščių regioninis parkas – 6135 ha arba 11,0 proc., Šimonių girios biosferos poligonas – 12394 ha arba 22,3 proc. viso miško žemės ploto.

Urėdijos veiklos teritorijoje išskirta: 8 valstybiniai draustiniai, Anykščių regioninis parkas, Šimonių girios biosferos poligonas, paprastosios pušies genetinis draustinis, taip pat – *Natura 2000* teritorijos: paukščių apsaugai svarbi teritorija – Šimonių giria, 12 buveinių apsaugai svarbių teritorijų (Anykščių šilelis, Šimonių giria, Girelės miškas, Šventosios upė žemiau Andrioniškio, Variaus upelio slėnis, Vyliaudiškio pelkė, Vilkatėnų miškas, Virintos upė, Žaliosios pievos, Užuraisčių kaimo apylinkės, Rubikių ežeras ir jo apyežerės, Žalioji giria). Urėdijos veiklos teritorijoje suskaičiuojama 56 paveldo objektai, esantys miško žemėje.

<u>Valstybinio draustinio pavadinimas</u>	<u>Saugomos teritorijos plotas (ha)</u>
- Baldono geomorfologinis dr.	197
- Gykių botaninis dr.	96

- Pelyšos geologinis dr.	60
- Plaštakos hidrografinis dr.	406
- Šventosios ichtiologinis dr.	667
- Šventosios kraštovaizdžio dr.	1222
- Žaliųjų pievų botaninis-zoologinis dr. (kuriamas)	40,5

Miškų selekcinės sėklininkystės objektų miškai, patvirtinti LRV 1999-02-05 nutarimu Nr. 133 (LR Vyriausybės 2002-07-16 nutarimo Nr. 1138 redakcija) urėdijoje sudaro 107 ha.

Valstybinės reikšmės miškų rodikliai

Urėdijos valstybinės reikšmės miškų miško žemė užima 17800 ha. Šis plotas padidėjo dėl perduotų 480ha žemės ūkio naudmenų plotų miškų įveisimui. Medynai dengia 16347 ha (91,8 %) miško žemės. Kultūrinės kilmės medynai ir želdiniai užima 4479 ha (27,4 % medynų ploto). Neapaugusi mišku miško žemė užima 929 ha (5,3 % miško žemės ploto), tame tarpe kirtavietės – 336 ha (1,1 %).

Ne miško žemė užima 263 ha plotą (1,5 % bendro miškų ploto). Iš jos: pelkės – 133 ha (0,8 % bendro miškų ploto), vandenys – 111 ha (0,6 %) kita – 19 ha (0,1 %).

Urėdijos valstybinės reikšmės miškai pagal miškų grupes suskirstyti taip: I grupės (rezervatiniai) miškai (miško žemė) – 45 ha (0,2 %), II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai) miškai, kuriuose tikslinis medienos naudojimas praktiškai nevyksta – 1002 ha (4,7 %), III grupės (apsauginiai) miškai – 1037 ha (5,9 %), IV grupės (ūkiniai) miškai – 15716 ha (90,1 %).

Didžiojoje miškų dalyje – 11723 ha plote (71,7 % medynų ploto) vyrauja spygliuočių medynai. Minkštųjų lapuočių medynai užima 4319 ha (26,4 %). Kietieji lapuočiai užima 305 ha (1,9 % viso medynų ploto).

Bendras medynų tūris – 3593,7 tūkst. m³ medienos. Vidutiniai rodikliai (2 lentelė): visų medynų tūris – 220 m³/ha, brandžių medynų tūris – 277 m³/ha, einamasis prieaugis – 6,47 m³/ha, skalsumas – 0,72, bonitetas – 1,7, amžius – 57 metai.

III ir IV miškų grupių medynai pagal plotą brandumo grupėmis pasiskirsto taip: jaunuolynai – 29 %, pusamžiai – 40 %, bręstantys – 12 % ir brandūs – 19 %.

Urėdijos miškuose vyrauja laikinai užmirkusios (L hidrotopas – 42,3 %) derlingos (c trofotopas – 41,0 %) ir normalaus drėgnumo (N – 37,6 %) nederlingos (b – 37,2 p%.) augavietės bei mėlyniniškiškiakopūstinis (mox – 21 %) ir brukniniš-mėlyniniš (vm – per 20 %) miško tipai.

Pagal dirvožemio granulimetrinę sudėtį miškuose dominuoja lengvi (smėlis, žvyras) mineraliniai dirvožemiai (51,1 %).

Išvados apie urėdijos ūkinę veiklą

Miško ūkinė veikla apima miškotvarkos, miško apsaugos, naudojimo, atkūrimo, ugdymo, melioracijos ir kitus darbus. Ūkinės veiklos analizės tikslas yra įvertinti ūkinės veiklos valdoje intensyvumą. Analizės rezultatai naudojami miško ūkio tikslams koreguoti bei naujo vykmečio projektiniams sprendiniams pagerinti.

Pagal 1997 m. miškotvarkos projektą (valstybinės reikšmės miškams) buvo numatyta kasmet iškirsti po 64,4 tūkst. m³ likvidinės medienos. Nustatytais pagrindiniais kirtimais paruošta mediena turėjo sudaryti daugiau kaip 34 proc., minkštųjų lapuočių – apie 64 proc., kietųjų lapuočių – apie 2 proc. Pagrindiniais kirtimais iš 1 ha mišku apaugusio ploto projektuota iškirsti po 2,7 m³, o visų rūšių kirtimais – po 4,0 m³ likvidinės medienos. Visų rūšių kirtimais projektuota iškirsti apie 82 proc. einamojo prieaugio.

Miško kirtimai. Per projekto galiojimo (1998–2007 m.) laikotarpį pagrindinių miško kirtimų metinė biržė pagal tūrį iškiršta daugiau kaip 103 proc., ugdymo kirtimų – apie 77 proc., sanitarinių – 130 proc. projektuotos. Didesnę sanitarinių ir mažesnę ugdymo kirtimų apimtį sąlygojo gamtiniai stichiniai veiksniai (liemenų kenkėjai, 2005 m. ir 2007 m. vėjavartos, uosių džiūtis), kai atskirais metais priverstiniais sanitariniais kirtimais buvo iškertama vidutiniškai po 18,6–25,9 tūkst. m³ (1,4–2 kartus daugiau nei projektuota) likvidinės medienos kasmet.

Dėl minėtų priežasčių pagrindiniais kirtimais paruošta mediena sudarė daugiau kaip 65 proc. (panašiai kiek ir projektuota – 66 proc.), ugdymo – apie 10 proc. (projektuota per 13 proc.), sanitariniais – apie 25 proc. (projektuota – 20 proc.).

Neplyni pagrindiniai kirtimai sudarė apie 9 proc. (projektuota 13 proc.) pagal iškertamos medienos kiekį ir apie 19 proc. (projektuota 26 proc.) visų pagrindinių kirtimų pagal plotą. Apie 75 proc. visų neplynų pagrindinių kirtimų – nebaigti neplyni kirtimai. Medynuose, kuriuose įvykdytas neplynų kirtimų paskutinis atvejis, kirtimų efektyvumas gana didelis – apie 97 proc. ploto, susiformavo tikslinių medžių rūšių jaunuolynai.

Ugdymo kirtimai atliekami laiku ir kokybiškai. Miškotvarkos lauko darbų metu iš vertintų 1113 ha penkerių paskutiniųjų metų ugdytų medynų pagal ugdymo kokybę (patenkinamai, nepatenkinamai) patenkinamai įvertinta daugiau kaip 96 proc. ugdyto medynų ploto. Nepatenkinamai atlikti ugdymo kirtimai tesudaro apie 4 proc. Pagrindinė priežastis, lėmusi neigiamą ugdymo kirtimų įvertinimą, yra netinkamas ugdymo kirtimų intensyvumas (per mažas – 85 proc., per didelis – 15 proc.). 2008 m. inventorizuotas mažas (apie 6 proc.) nedelsiant ugdytinų medynų plotas.

Miško atkūrimas ir įveisimas. Per vykmetį plynai iškirsta apie 1745 ha medynų. Želdinta apie 60 proc. kirtaviečių, miškas savaime atsikūrė apie 21 proc. buvusių kirtaviečių. Dar neatkurtos kirtavietės užima 19 proc. ploto. Miškotvarkos metu inventorizuota 1561 ha paskutiniojo vykmečio želdinių. Pagal želdinių būkę (kokybę) geri želdiniai sudaro – 58,7 proc. (917 ha), patenkinami – 40,2 proc. (627 ha), blogi – 0,7 proc. (10 ha), žuvę – 0,4 proc. (7 ha). Želdinimo darbų kokybė, lyginant su dar ankstesnio vykmečio, ženkliai pagerėjusi.

Kiti žymesni teigiami ūkinės veiklos ir miško rodiklių pokyčiai:

- pagerėjo žemės naudmenų struktūra 4,2 proc.: 969 ha (5,9 proc.) padidėjo miško žemės (iš jos – 470 ha – 2,9 proc. medynų) plotas, atitinkamai sumažėjus nenaudojamų žemės ūkio naudmenų, kitos ne miško žemės plotams;
- pagerėjo III–IV miškų grupių medynų amžiaus struktūra: 6 proc. padidėjo jaunuolynų ir 2 proc. brandžių medynų plotai;
- tiksliniai medynai IV grupės miškuose sudaro 90 proc., toleruoti – 7 proc., netiksliniai – tik 3 proc.;
- brandžių medynų tūris, vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių, padidėjo vidutiniškai 16 m³/ha (nuo 261 m³/ha iki 277 m³/ha). Bendras medynų tūris per vykmetį padidėjo 186,7 tūkst. m³;
- padidėjo urėdijos teritorijos miškingumas, kuris šiuo metu yra 31,6 proc. (1997 m. – 30,6 proc.);
- didėja miško genetinių išteklių ir selekcinės sėklininkystės objektų plotas (117 ha) – išplėstas paprastosios pušies genetinio draustinio plotas, atrinkti nauji sėkliniai medynai, rinktiniai medžiai, įveistos juodalksnio, miškinės obels ir kriaušės sėklinės plantacijos;
- per vykmetį rekonstruota ir nutiesta 18,7 km naujų kelių, kasmet pataisoma ir prižiūrima vidutiniškai po 272 km kelių;
- visuomenės poreikiams urėdijos patikėjimo teise valdomuose miškuose išvystyta rekreacinė infrastruktūra – įrengtos 6 stovyklavietės, 12 poilsiaviečių, 28 atokvėpio vietos, 2 transporto stovėjimo aikštelės, apžvalgos aikštelė, miško pažintinis takas, 5 kiti rekreaciniai objektai. Miškų urėdija aktyviai dalyvauja aplinkosaugos renginiuose, organizuoja miškasodžio talkas, globoja jaunosius miško bičiulius;
- urėdijos miškai sertifikuoti 2003 m., resertifikuoti – 2008 m. Tai garantuojama, kad miškininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus, išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, suderinus ekonomines, ekologines ir socialines miško funkcijas.

Medžioklės ūkio rodikliai vertinami nevienareikšmiškai, ypač per ilgesnį laikotarpį. Didelis briedžių ir elnių tankumas praėjusio amžiaus VII–IX dešimtmečiais padarė didelę žalą pušų jaunuolynams, eglynams, todėl sumažėjo eglynų stabilumas, neplynų kirtimų galimybė (dėl pažeisto eglų II ardo). Elninių žvėrių dabartinė gausa (pagal preliminarų žvėrių skaičių) daugiau negu 3 kartus viršija leistiną teritorijos talpą. Elniniai žvėrys valstybinės reikšmės miškuose nukandžiodami medelių ūglius pažeidė apie 155 ha miško želdinių ir želdinių. Paskutiniųjų metų (2008) pažeidimai nustatyti 12 ha plote. Medžių žievė medynuose nulaupyta 489 ha plote, nors paskutiniųjų metų pažeidimai nustatyti tik 2 ha plote.

Urėdijos miškuose bebrai patvenkė apie 15 ha medynų, užtvėnkė daugiau kaip 31 km melioracijos griovių, dėl užtvankų nudžiūvo apie 360 m³ medžių, o pašarui ir užtvankų statybai bebrai „iškirto“ apie 640 m³ medienos.

Siekiant sumažinti briedžių, elnių, stirnų ir bebrų daromą žalą, būtina sureguliuoti šių žvėrių skaičių.

Miško ūkinių priemonių projektas 2009–2018 metams

Ūkinių priemonių projektavimas vykdytas vadovaujantis LR miškų įstatymu (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), LR saugomų teritorijų įstatymu (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), Medžioklės įstatymu (Žin., 2002, Nr. 65-2634), aplinkos ministro patvirtintais, ūkinę veiklą reglamentuojančiais normatyvais: Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika (Žin., 2008, Nr. 79-3135), Pagrindinėmis miško kirtimų taisyklėmis (Žin., 1999, Nr. 29-844; 2000, Nr. 96-3054; 2001, Nr. 63-2300; 2004, Nr. 10-284), Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis (Žin., 2007, Nr. 42-1596), Miško ugdymo kirtimų taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 25-778), Miško priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis (Žin., 1995, Nr. 32-751; 2001, Nr. 56-1996; 2004, Nr. 130-4671) ir kt.

Projektavimo tikslas yra parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi garantuoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu – optimalios miško funkcinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus ir erdvinės struktūros palaikymas, visų miško funkcijų užtikrinimas bei tvaraus ir subalansuoto miško ūkio garantavimas. Projektiniai miškotvarkos sprendiniai įgalina vykdyti įvairios trukmės miško ūkinės veiklos planavimą: trumpalaikį (iki 5 metų), vidutinės trukmės (10 metų) bei ilgalaikį (20–30 metų).

Visų rūšių kirtimais kasmet projektuojama iškirsti vidutiniškai 67,5 tūkst. m³ likvidinės medienos. Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti daugiau kaip 70 proc. likvidinės medienos, ugdymo – per 12 proc., sanitariniais – 16 proc. ir kitais kirtimais – daugiau kaip 1 proc. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto projektuojama iškirsti 5,1 m³ (4,1 m³ likvidinės) medienos.

Medienos tūrio prieaugio naudojimas sudarys apie 79 proc. IV miškų grupės medynuose numatoma sunaudoti apie 82 proc., III – apie 90 proc., II – daugiau kaip 34 proc. medienos einamojo prieaugio.

Projektuojama vykmečiui metinė kirtimų apimtis

Kirtimų rūšis	Metinė apimtis			Iškertama likvidinė mediena iš 1 ha (m ³)	
	plotas (ha)	tūris (tūkst. m ³)			
		bendras	likvidinis		
1. Pagrindiniai kirtimai	204	56,5	47,6	85	233
2. Brandžių minkštųjų lapuočių medžių kirtimas nebrandžiuose spygliuočių ir kietųjų lapuočių medynuose	x	2,2	1,9	85	
3. Ugdymo kirtimai, iš viso	309	10,1	6,6	65	
– šviesinimai ir valymai	153	2,1	0,3	11	2
– retinimai	95	3,7	2,6	72	27
– einamieji kirtimai	61	4,3	3,7	86	61
4. Sanitariniai kirtimai	x	13,4	10,7	80	
5. Kiti kirtimai	x	1,2	0,7	60	
Iš viso	513	83,4	67,5	81	132

Miško naudojimo rodikliai pagal miškų grupes

R o d i k l i a i	Bendri	Miškų grupė		
		II	III	IV
1. Iškertama mediena iš 1 ha mišku apaugusio ploto (m ³):				
– stiebų	5,1	2,3	4,7	5,3
– likvidinė	4,1	1,7	3,9	4,3
iš jo – pagrindiniais kirtimais (stiebų)	3,6	0,2	3,5	3,8
2. Tarpinio naudojimo proc. nuo iškertamos stiebų medienos	29,7	90,9	25,0	28,1
iš jo – ugdymo kirtimais	12,2	9,1	0,7	12,6
3. Bendro prieaugio naudojimas	78,8	34,5	89,6	81,6
4. Miško naudojimo proc. nuo bendro medynų tūrio	2,3	0,7	2,3	2,5
5. Pagrindiniais ir ugdymo kirtimais apimtas plotas (proc.)	3,1	0,6	2,7	3,3
6. Plynai iškertamo ploto proc. nuo medynų ploto	1,2		1,0	1,3

Projektuojama metinė miško želdinimo apimtis pirmajam penkmečiui sudarys 164,2 ha (68 proc.), žėlimo – 78,6 ha (32 proc.). Antrajam vykmečio penkmečiui miško atkūrimo apimtis bus patikslinta suprojektavus biržes 2015–2019 metams.

Ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota griežtai laikantis visų, šią veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams.

Miškai pagal gamtinį degumą suskirstyti į 3 degumo klases: 1 (didelio) – 47 proc., 2 (vidutinio) – 25 proc., 3 (mažo) – 28 proc. Vidutinė degumo klasė – 1,8. Priešgaisrinių priemonių planas parengtas visiems urėdijos teritorijoje esantiems miškams.

Visa urėdijos teritorija suskirstyta į medžioklės plotų vienetus, kurių valdos patvirtintos komisijos Medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms patvirtinti. Medžioklės plotuose, vadovaujantis normatyvais, nustatyta leistina žvėrių gausa, suprojektuotos biotechninės priemonės. Urėdijos miškuose tikslinga laikyti 51 briedį, 347 tauriuosius elnius, apie 424 stirnas ir apie 645 šernus. Miškų urėdijai priklauso ir profesionalios medžioklės plotai.

Esant dabartiniam pajamų ir išlaidų lygiui bei struktūrai, urėdija projektuojamu laikotarpiu turėtų dirbti pelningai. Tačiau bendrasis pelningumas galėtų siekti 4,2 proc.

Skaičiavimai ir prognozės rodo, kad miškotvarkos suprojektuotos priemonės atitinka pagrindinius miško ūkio tikslus ir uždavinius bei daugiataksių miško naudojimo principą, kuris užtikrina pakankamą miško ekosistemų stabilumą, miškuose esančių gamtos bei kultūros vertybių išsaugojimą ir iš esmės neprieštarauja socialiniams ir ekonominiams gyventojų interesams.

MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SANTRAUKA

Miškotvarkos projektas – tai dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miško atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai.

Miškotvarkos projektas parengtas, remiantis 2009 m. atliktos valstybinės miškų inventorizacijos duomenimis. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami VI Utenos miškų urėdijos miškai 2010–2019 metais.

Miškų inventorizacija (sklypinė miškotvarka) atlikta visų nuosavybės formų miškuose, vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, naudojant aerofotografavimo medžiagą. Inventorizacijos metu nustatytos sklypų ribos, aprašyti (įtaksuoti) visi sklypai nustatyto tikslumu pagal augavietes, funkcinę paskirtį, medynų rodiklius, duomenų bazių reikalavimus. Parengti duomenys apie miškų urėdijos (valdos) miško išteklius, jų našumą bei produktyvumą, funkcinę, erdvinę, amžiaus ir rūšinę struktūras, miško įrenginius ir technikinį aprūpinimą, Raudonosios knygos objektų (lizdavičių, augalų, gyvūnų) ir Europos ekologinio tinklo Natūra 2000 objektų radvietes, kertines miško buveines, vykdytas ūkines priemones.

Svarbiausi miškų urėdijos tikslai yra: miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas, vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais; racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas ir auginamos medienos kokybės gerinimas; biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas; miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas; miškų naudojimo rekreacinėms reikšmėms intensyvinimas ir kt.

Panaudojus miškų inventorizacijos duomenis miškų urėdijos valdomiems miškams parengtas vidinės miškotvarkos projektas. Jo turinį sudaro aiškinamasis raštas, taksoraštis (visų inventorizuotų miško sklypų aprašymai), suvestiniai miškų inventorizacijos duomenys, miško ūkinių priemonių žiniaraščiai ir kartografinė medžiaga – miškų žemėlapiai M 1:10000, medynų planai M 1:20000, apžvalginiai žemėlapiai M 1:50000. Kartografinėje medžiagoje ir taksoraščiuose informacija pateikta apie visų nuosavybių formų miškus. Visa parengta miškotvarkos medžiaga yra miškų urėdijoje ir girininkijose. Privačių ir skirtų nuosavybės teisių atkūrimui miškų, kitų miškų valdytojų ir naudotojų miškų inventorizacijos suvestiniai duomenys yra Aplinkos ministerijos miškų departamente, Generalinėje miškų urėdijoje ir Valstybinėje miškų tarnyboje. Privatioms miško valdoms miškotvarkos projektai rengiami pagal šių miškų savininkų užsakymus.

BENDRA MIŠKŲ URĖDIJOS MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA

Miškotvarka 2009 metais inventorizavo 76341 ha miškų, iš jų 15377 ha miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų, 53 ha kitų miškų urėdijos valdomų žemių (miškų urėdijos keliai su danga ir žemė po miškų urėdijai priklausančiais pastatais), 48 ha miškų urėdijos valdomiems valstybinės reikšmės miškams siūlomų priskirti plotų.

Visas miškų urėdijos teritorijos plotas suskirstytas į 7 girininkijas: Vyžuonų, Balčių, Utenos, Kuktiškių, Videniškių, Rudesos, Dubingių. Vidutinis girininkijos plotas (visi miškai) – 10905 ha (valstybinės reikšmės miškuose – 2195 ha). Miškų urėdijoje yra 12 eiguvų. Vidutinis eiguvos plotas (valstybinės reikšmės ir nuosavybės teisių atkūrimui skirtų miškų) – 2865 ha (valstybinės reikšmės miškuose – 1280 ha). Vidutinis miško kvartalo plotas (visi miškai) – 44 ha (valstybinės reikšmės miškuose – 21 ha), taksacinio sklypo – 1,2 ha (1,5 ha).

Miškų urėdijos teritorijos miškingumas – 31,2 proc.

Miškai saugomose teritorijose užima per 28400 ha arba 37 proc. visų miškų urėdijos veiklos teritorijoje esančių miškų ploto, iš jų valstybinių parkų ir visų draustinių miškai – 16306 ha arba 57 proc. visų saugomų teritorijų ploto. Beveik ketvirtadalis (23 proc.) miškų saugomose teritorijose yra valstybinės reikšmės miškai.

Miškų urėdijos teritorijoje yra 2 valstybiniai parkai, 12 valstybinių ir 2 savivaldybių draustiniai:

Saugomos teritorijos pavadinimas	Miškų plotas miškų urėdijos veiklos teritorijoje (ha)	Miškų urėdijos valdomuose miškuose (ha)
1. Asvejos regioninis parkas	2588	1211
2. Labanoro regioninis parkas	12574	3298
3. Kamastos valstybinis kraštovaizdžio draustinis	475	336
4. Žiezdrių valstybinis kraštovaizdžio draustinis	173	–
5. Balčių valstybinis telmologinis draustinis	40	40
6. Indubakių valstybinis geologinis draustinis	1	–
7. Vajelių valstybinis geologinis draustinis	2	–
8. Stabulankių valstybinis geologinis draustinis	6	–
9. Žalvarių valstybinis geologinis draustinis	10	–
10. Baldono valstybinis geomorfologinis draustinis	37	–
11. Pakalnių valstybinis geomorfologinis draustinis	193	71
12. Vaiskūnų valstybinis geomorfologinis draustinis	84	–
13. Malkestaičio valstybinis hidrografinis draustinis	11	–
14. Virintos valstybinis hidrografinis draustinis	41	–
15. Ažuolijos botaninis-zoologinis draustinis	64	58
16. Vyžuonų botaninis draustinis	7	7
Iš viso	16306	5021

Toliau santraukoje miškotvarkos projekto duomenys pateikiami tik miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų.

Miškai į grupes ir pogrupius suskirstyti pagal Miškų įstatymo reikalavimus, Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarką ir normatyvus.

I miškų grupės (rezervatiniai) miško žemė užima 138 ha (0,9 proc.), II grupės (specialios paskirties – ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai) – 2797 ha (18,7 proc.), III grupės (apsauginiai) – 2374 ha (15,8 proc.), IV grupės (ūkiniai) – 9693 ha (64,6 proc.). Kiekvienai miškų grupei nustatytas atitinkamas ūkininkavimo tikslas ir ūkinis režimas.

Miško žemė užima 15002 ha (97 proc.), o apaugusi mišku žemė (medynai) – 89,6 proc. bendro miškų urėdijos valdomų miškų ploto. Medynai dengia per 92 proc. miško žemės. Kultūrinės kilmės medynai sudaro beveik 19 proc. medynų ploto, o sukultūrinti medynai – per 13 proc. Neapaugusi mišku miško žemė užima 712 ha (4,6 proc.), iš jos – kirtavietės – 319 ha. Ne miško žemės yra 476 ha (3 proc.), iš jos: pelkės – 372 ha (2,4 proc.), vandenys – 38 ha (0,2 proc.), keliai – 43 ha (0,3 proc.), kita ne miško žemė – 23 ha (0,1 proc.).

Bendras medynų tūris – 2962 tūkst.m³ medienos, iš jo brandžių – 820 tūkst.m³. Vidutinis medynų amžius – 60 metai, skalsumas – 0,73, bonitetas – I,7. Vidutinis visų medynų tūris 1 ha – 214 m³, brandžių medynų – 296 m³, bendras einamasis prieaugis – 5,90 m³/ha. III ir IV miškų grupių medynai pagal plotą brandumo grupėmis pasiskirsto taip: jaunuolynai – 36 proc., pusamžiai – 28 proc., bręstantys – 12 proc. ir brandūs – 24 proc. Pagal dirvožemio granulimetrinę sudėtį urėdijos miškuose daugiau lengvų mineralinių dirvožemių – 44 proc., dažniau sutinkamos normalaus drėgnumo derlinga (Nc) ir nederlinga (Lb) augavietės – atitinkamai 26 proc. ir 21 proc., kiškiakopūstinė ir brukninė–mėlyninė miško tipų serijos – atitinkamai 27 proc. ir 20 proc.